

NEPÉRTÉKMEGYEI

NAPLO

Megjelenik minden hétköznap este
8 órakor.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Szent István-ter 1.
Egyes szám: hétköznap 2 f.
Vasárnap 4 f.

Előfizetési árak

Hejnyben:		Vidéken:	
1 hónap	50 f.	1 hónap	1 K.
1 évre	5 K. 20 f.	1 évre	3 K.
1 évre	3 K. 60 f.	1 évre	6 K.
1 évre	7 K. 20 f.	1 évre	12 K.

reális szerkesztő és lapfőigazgató: Baranyay Lajos.

A FŐISPÁN UR.

nem hiába, hogy a harcstérről jött, de harcias hangulatban is volt a hétfői megyegyűlésen. Azon a gyűlésen, amelyiken őt pártkülönbség nélkül örömmel, szeretettel üdvözölték — az ő magyar vérei. Közülük azok is, akik ma nemcsak egy Széchenyit becsülnék meg, hanem még Tiszta Istvánnal is próbálnak békében élni a hazájáért, igaz ügyünk győzelméért.

Epen ezért nagyon rosszul tette a főispán ur, hogy az ő magyar véreit bántotta, bántotta azokat, akikről, volt idő, ő sem állott oly messze, mint ma. Akkor, mikor még ő velünk körülbelül egy véleményen volt.

És főleg azért tette rosszul a főispán ur, hogy nem hagyta a harcstéren az ő harci erényeit, mert obstrukció-ellenes tavadása minden tárgyi alapot nélkülöz. A főispán ur — hogy finoman fejezzük ki magunkat — tévedett, mikor azt mondogta, hogy „talán nagyobb eredményről számolhatna már be hadseregünk, ha a tíz éves obstrukcionális időszak alatt nem kellett volna nélkülöznie azokat az eszközöket, amelyek a hadsereg megerősödésének és bizalmas harcakészültségének nélkülözhetetlen kellei.”

Mi ugy tudjuk, hogy egy hadsereg erények a feltételei:

- a jó vezetés,
- a jó emberanyag,
- a jó felszerelés.

Már most: a főispán ur velünk együtt nagyon jól tudja, hogy ehhez a három tényezőhöz az évtizedes obstrukcionális időszaknak semmi köze.

Mert a generálisokat nem az obstrukció állította a hadsereg élére; az emberanyagot a főispán ur tapasztalatai és meggyőződése szerint sem rontotta meg az obstrukció s a felszerelés hiányait nem szabad az obstrukciós időszak rovására írni. Nem az obstrukció volt az oka, hogy Przemyslben kevés volt az élelem, nem az obstrukció szállított hamis szirt, papiros bakancsot és rongyos posztót és fércelt mondort és hamis kávékonzervert a hadseregnek. A puszkák és ágyuk minőségét sem az

obstrukció állapította meg és szerezte be a hadsereg részére.

Am, mi nem vagyunk annyira naivak, hogy ne tudnók, mire gondol a főispán ur. Azt gondolja, hogy több ágyunk, gépfegyverünk lehetne, ha nem lett volna obstrukció. Hát ebben is téved a főispán ur. Mert először is Magyarországon öt évtized alatt megtanultuk, hogy a magyar kormányok a chlopii hadiparancs előtt és után mindig hűségesen, becsületesen megadták a hadseregnek azt, amire szüksége volt, amit követelt. Még az obstrukció ideje alatt is. Sőt a magyar országyűlés az ingét is odaadta volna a hadseregnek, olyan ellenzolgáltatások fejében, amelyek a mai háboru tanúságai szerint tizedrangú fontosságúak a hadsereg harcikésztsége szempontjából, de amelyek megadásától a vezetőség évtizedeken át a legmerevebben elzárkózott. Sőt azt is tudjuk, hogy az osztrák-magyar hadseregnek ma tömörkedéggé ágya lenne, ha felülről évtizedeken keresztül nem állottak volna — ök tudták, minő okokból — ellene a magyar országyűlés, a magyar ellenzék ama követelésének, hogy a magyar honvédség tüzérséget kapjon. A magyar ellenzék még az obstrukció idejében is ezermillió hadikiadásokra lett volna kész, ha ezzel szemünkénye, a világháboru elsőrangú faktora s talán győzelmünk eldöntője, a magyar honvédség harcikésztségét a legmagasabb fokra emelhetné volna.

Ezért, hagyjuk ma a rekrimációkat! A magyar nemzet, a magyar ellenzék nem érdemli, hogy a saját vérei ma bármit is a szemére vessenek, mikor országgyűlést tudja, hogy nem a magyar jogokat, talán sokszor helytelenül, elkeseredésében talán néha túlzott és nem egészen kifogástalan eszközökkel védelmező, követelő ellenzék az oka annak, hogy a harcstéren eddig nem értük el azt, amit szeretünk volna, hanem más. Hogy mi, arról ma nem szabad írunk. Majd lesz idő, mikor ezt is elmondjuk.

— Azért, főispán ur, ne bántuk, szeressük egymást ezekben a nagy, nehéz napokban! Fogjuk

össze, támogassuk egymást a nagy Széchenyi programja szerint, segítsük a jót, irtsuk a gyomot közös erővel s ne legyünk pártpolitikusok. Majd eljön ennek is az ideje s akkor — mi legalább hiszünk — újra megváltozik a világ s akkor azal kell a főispánoknak megbízhatóságukat bizonyítaniuk, hogy magyar véreik — ismételjük — talán tuizott, talán helytelen, de mindenesetre jogos nemzeti küzdelmét állítják oda bűnbaknak.

Háboru.

Méreteiben nagyszerű, eredményesen eddig beláthatatlan fényes győzelmek arattak a szövetséges német-magyar-osztrák seregek a

nyugat-galiciál fronton.

Tegnap még 8000 fogolyról szól a hivatalos jelentés, ma már 30000-ról számol be, mely szám óráról-órára növekszik; 22 ágyu, 64 gépfegyver eddig a hadizsákmány és tömötelen a hadianyag. Csapataink a Visztula és a Kárpátok főgerince közötti arcvonalat egész terjedelmében elfoglalták. Ez a nagyszerű diadal bizonyára éreztetni fogja hatását az egész egész északi arcvonalon.

A németek nyugat-oroszországi győzelme szintén nagyjelentőségű; az elfogott orosz katonák száma eddig 4000-re emelkedett. Egy jobb Kalyvarjánál megkísérelt orosz támadás pedig 170 főnyi legénységet juttatott a németek kezére. Augusztus körül már napok óta próbálkoznak az oroszok, de nap-nap után kudarc kísérő támadásaitak. Itt 420 főnyi a hadifogoly és 2 géppuska a hadizsákmány.

Flandriában

a németek folytatják győzelmes offenzívájukat. Elfoglaltak öt olyan fontos pontot, amelyért már hónapok óta folyt a heves küzdelem. Az Argonneokban, a Maas és Mosel között csak ki sebb jelentőségű ágyuharcok és összeütközések voltak, melyek azonban ismét csak a németek sikereit gyarapították.

A tengeri harcokról

is érdekes híreket jelentenek. Egy német tengerészeti léghajó bombával elsüllyesztett egy angol buvárhajót.

A törökök

a partraszállott ellenséget keményen szorongatják, miközben nagy veszteségeket okoznak nekik. A török parti ftegek tüzelsükkel felgyújtottak egy ellenséges szállítóhajót. — A szövetséges francia és angol csapatok a Dardanelláknál eddig több mint huszezer embert veszítettek.

A koldus nábob.

Sok furcsa tremténye van a jó Istennek, de ezek között minden esetben legfurcsább és legtitokzatosabb az ember. Ezek között pedig leginkább azok a legfurcsábbak, kik rongyokban, nyomoruságban, koldusmódon élnek életüket s haláluk után egy-egy nagycsomó pénzt, értékpapirt hagyának maguk után nagy bámulatára az ismerősöknek.

Ilyen excentrikus, furcsa ember fejezte be Fehérvártot életpályáját. Meghalt az Ösz-u. 15. sz. házban *Graumann Mihály* 86 éves cipészmeister. Életében úgy ismerék, mint szegény, egyszerű iparost, ki csak máról-holnapra éldegélt. Most aztán hafala föl-lebentette a fát. A koldusnak hitt cipészmeister szobájában 56 000 koronás betéti könyvet találtak. A hatóság persze azonnal rátette a kezét a meghalt koldus nábob vagyonára, mely legnagyobb meglepetést és örömet bizonyára a törvényes örökösöknek okoz.

A rongyok, a koldus ruha sokszor így takar titkot, gazdagságot, kincseket, melyeket egy élet küzdelme, nyomora kuporgatott össze, hogy aztán mások élvezzék a verejték árán összerakott garasokat.

SOVEG. ARTO vászonruháza. Barátok épülete.

Nagy vála ztek

szines zephijrek, karton, schiffon és damastból. Különböző vásznak, törölközők, abrosz, lepedők és zsebkendőkből. Ágy- és asztalterítők, szőnyeg- és matracszövetekből.

OLCSÓ

szabott árak.

Háborus esetek.

V.

Hacsak lehetett, szerettem a bakákkal összeülni a lövészárokban és elbeszélgetni velük sok mindenről, de főként nyitott dolgokról. Oly közvetlen, ottl ott minden baka, kinyílik a szívük beszélgetés közben; elméssélik ott-honi viszonyaikát, családi helyzetüket, terveiket, miket majd a háboru után fognak nyélbe ütni.

Oly jó hallgatni ezeket az egyszerű, de hős lelkeket, amint a *jövőről* beszélnek bizalommal, őszinteséggel; a „jövőről” ott, ahol már a következő pillanat is olyan bizonytalan...

Pedig sokszor esik ám szó a lövészárok mélyén családról, jóról, tervekről. Nem csoda. Messzi, nagyon messzi az asszony, a gyermek, a kis nádfődeles háziok, a kertecské; oly jó őket a nagy távolságot át — úgy gondolatban — elhozni. Aztán a jövőről miért ne esnék szó? Nem peszsimista a jó katona s nem szontyolodik el, bármily keserves is a helyzete. Remél; folyton és erősen bízik abban, hogy egyszerűen majd befejeződik a sok szenvedés és veszedelem és ő azt a boldogságot nyújtó békét kell, hogy megérje! Gondol persze a halálra is, nem is egyszer; vannak érzései, amelyek ráneheznek a lelkére, szívére, és ez természetes is, hiszen egyre fogyanak a társai körülötte, tudja, hogy őt is érheti az a sors. De nem adja át magát e leverő tudatnak; az a gondolat, hogy ő megéri a háboru áhitott végét, sokkal erősebb benne minden másnál...

Oh szegény Gy. ... Péter, te benned is erős volt a remény. Hogy örültél minden ütközeteknek, mellyel fogyasztottuk a rusnyákok nagy tömegét, hogy örültél minden ágyúnak, melyet elvettünk tőlük és minden fogolyunk. Hány-

szor mondottad: „No ezzel és ezekkel is közelebb jutottunk egy lépéssel a háboru végéhez!”

De örültél, szinte most is látom mosolygós arcodat, amint feleséged rózsaszín levélképét olvastad. Milyen örömmel újságoltad: „Azt írja az asszony, megszületett a gyermek, még pedig fiú. Péternek keresztelték el. Egészséges és követi a kicsike, mindig nevet és göcsöl...”

Hej kicsoda tüzelt harcoltál ezután, hogy minden agyonlőtt orrossal és elszedett ágyúval sietessük a háboru végét; tudtuk, haza — kívánczol már erősen, hadd kiállson rád a Péterke: „Papa, papa, apuka!”

S ki hitte volna? Még délelőtt nagy boldogsággal mesélted, mi mindent viszel haza háborus emlékként, fiacskádnak: viszel neki orosz golyót, shrapnell hüvelyt, kulacsot, ólom golyócskákat, muszkapapent... talán még muszka fezt is... s pár órára rá, hogy mindezt elmondta nekünk; mindnyájunk láttá, hogy szaladt be a homlokodba egy orosz golyó, egy hegyes, zümmögve repülő acélgolyó...

Oh milyen nagy fájdalmat okoztál Gy. ... Péter nekünk a te haláloddal, — oh de mennyivel nagyobb lehetett a fájdalma annak az érted egész lelkével aggódó asszonynak, aki karján egy göcsölcsélő csöppségnek nem győzte mondogatni: „Ugy, ugy, mondj át csak kis fiam: papa, papa, apuka! Hogy fog majd örülni, ha haza jön...”

S mulik, mulik az idő, vége lesz majd csak a háborúnak is, de te, Péter csak nem fogsz haza menni. Pedig hogy vár már Péterke, hogy pótyói napjában szászor is: „Papa, papa, apuka!”

Oh és hány „apukát várnak, várnak haza — mindhiába?”

VI.

Ti „kutyamosók,” ti cipőtisztogató, mosogató, padlót tisztogató tisztiszolgák, ti akiket annyira lenéztünk, kineveltünk és kifiguráztunk a háboru előtt, mennyire megértetek most a mi szemünkben! — Azt hittük, ti nem is vagytok katonák, csak arra vagytok jók, hogy kutyát sétáltassatok meg az utcán, meg hogy kosárlabdát karótkon ballagatjátok gazdátok felesége után, ki a piacra, bevásárolni. Azt hittük a háboru előtt, hogy tisztiszolgának az való, aki a csapatban csak nehezen használható, mert gyenge, ügyetlen és buta, — most a háboru folyamán aztán kitűnik, hogy ép ellenkezőleg, oda derék, bátor, és ügyes és kitartó erőre van szükség. Hogyne. Hisz ő cipeli a tiszt összes holmiját: az pedig ne is kevés! Ő gondoskodik jó szállásról a gazdájának, ő szerez szalmát alája, hogy puha fekhelye legyen; ő főz teát, hoz vizet és mindenfélét ő vásárol be. Orvos, szakács, hordár, küldönc, igaz állat, tanácsadó egy személyben...

Egy ütközetünkben megsebesült K... kapitány. Szegény a lábába kapott egy dum-dumot s bizony soha ki nem jött volna a golyók közül, ha ott nincs a legénye, aki aztán átnyalábolta s kivitte ezer vész közül szerencsésen.

Ilyen eset pedig száz meg száz van. — Hányat tüntettek ki ilyen bátor cselekedetért és bizony az ezüst érem, amit így módon kap, egészen megér avval a piros szalaggal, amit a karján hord, ám a „kutyamosó” jelvénye békekében is és háborúban is.

Más szemekkel nézünk hát most benneteket, csak aztán háboru után el ne rónsátok nehezen kivívott renometokat!

— ts.

Harctéri levelek.

Nagy küzdelem folyik körülötünk s korántsem fölösleges. — Hol az egyik fél kerül fölyönye, hol a másik. És sokszor a győztes is óriási veszteségekkel tér nyugvóra. Micsoda vészheirek! S lám a cenzor nem nyul a vörös cerához. Erről a nagyszerű tusakodásról szabad írni, lelkesedéssel referálni. — Sajnos most kevesen veszik észre ezt a csatát, mert ez a természet fölséges küzdelme. A tél küzd jól beásott fődöke mögött az ujonc seregekkel, erős offenzívával felvonult távasszal. S kicsoda küzdelem. Márc. 22. otthon a tavasz már minden talpatnyit meghódított. Itt hol a védő, hol a támadó nyomul fel. Tegnapelőtt jutottunk nyár a hegyre hóvihárbán, tegnap nyár terjeszkedett el az azul ég alatt. 11—12-ig napfűrdöztem, majd delután sétára mentem s gukeroztam a havas hegyeket. Mielőtt a nap a hegyek fenyes tetejét elérte volna, szkiturára mentünk 4-en. Évek óta nem nevettem annyit, mit ez alkalommal. Azok az abszurd esések, azok az lehetetlen lesiklások.

Majd megszakadtunk. Nézőközsége is volt a napéjgyengésségi játéknak. Kollégáink szép számmal fogták a hasukat. — Rödlí is működött bár, nem oly népszerűséggel. — Majd leszállt az éj, nyugvóra tért a bérc, a völgy, melyeket szépséges hó fed.

Nem sokat nyugodhattak, mert egész éjjel bömbölték az ágyúk. Ma ismét tél van, metsző éles szél súvít a csillagóra fagyott hó felett, még a fedezékbe is bekukkant és zsizrozott papír ablakát foszlánnyá tépi. Mintha az orosz kéme volna, szaporán járja a magyar vér foglalta bérceket. Hadd kémkedjék — nem árt nekünk vele.

TARCA.

Mikor a rabszolgák fellázadnak.

Írta: Ágoston Mihály.

Lord Curzon indiai alkirály majd utódja Lord Hardinge, nem különben a brit kormányok mindezek dacára optimistikusnak ítélték meg a helyzetet s nem csak, hogy az ígért reformokkal előléptek volna, hanem egy végzetes lépésre határozták el magukat. Ez a végzetes lépés Bengália felosztása volt. Lord Curzon ugyanis úgy gondolkodott, hogy Bengáliát nagyon nehéz egy darabban adminisztrálni (nem — törődött azzal, hogy eddig Bengália volt a hindu nemzeti szellem vezérbástyája) felosztotta tehát. A hinduk azonban megvannak róla győződve, hogy ennél nagyobb nemzeti csapás nem érhetne volna őket. A bengáliai, india legműveltebb és legérleltesebb népjaja. Rengeteg benne a különböző főiskolák végzett diplomás proletár. Vezetői mind előkelő hiány, vagy közszolgálatban levő emberek. Bengália a hindu tudomány és művészet bölcsője, itt fejlődött az ki az évezredek során. Ez a föld adta Buddhát is Indiának. Itt tanított Mahavira is. Érthető tehát, hogy a hindu nép Bengália felosztását

legelsősorban is a népművelés kerékkötőjének tekinti, mely a tudatlan népet (szudrákat) elvágja a főváros kulturájától. Bengália felosztása számtalan olyan reformot vont maga után, mely a hindu népet egyenest vallási érzelmeiben sérti meg és vallási gyűlöletet szít a hinduk és a mohamedánok között azzal, hogy az utóbbiak részére számos privilégiumot állapított meg. A hinduk a gyűlölt és kegyetlen mohamedán regime felbőrdesését látják ezekben a rendelkezésekben; a mogulok alatt elszennvedett rabszolgaságot. A bengáliai hindu újságok nyíltan hirdetik, hogy az angolok paktumot csináltak a mohamedán emi- reket akarunk kinevezni Indiában, akik aztán a régi tradíciókhoz hiven verben fojtják majd el az elégtelenséget és a szabadság utáni vágyat.

Tudni kell ugyanis, hogy Indiában egy a Mogul császárok uralma, majd, amikor ez megszűnt, az angolok uralma a benszüllöttek régebbi nemzedékeinek a flegmáján, békeszereteten, magyarul megmondva csöndes butaságán épült fel. Az ősi hindu előtt a föld a legelső és legfőbb kelék, hogy vallásának a gyakorlásában ne háborgassák. Egyébként nagynehezen könyögte a reá rótt adót nem zuglódozt, nem firtatta, hogy miért kell a természetnek a negyedr-

szét az angol hivatalnoknak átadni. Áldások korszaknak nevezte ezt, mert azelőtt a Mogulok nemcsak hogy kizsákmányolták, hanem még a pagodáit is lerombolták. A tegnapi és a mai nemzedék, mely részben már a civilizáció tején táplálkozott, már sokat tanult; megismerte az angol elnyomatást s fölvilágosodottságában titkos és elkeseredett ellensége mindennek, ami angol.

Az angolok kizsákmányoló kormányzati rendszere az utóbbi évek rettetenes gazdasági pangását s ezzel kapcsolatban a nagy népi nyomort (éhséget, pestist) vonta maga után Indiában. Ma már a meztelen szudra és dzsungellakó is tudja, hogy nyomorának, elmaradottságának az angol uralom az oka, mert a népművelésre abszolúte semmit nem fordít, népis- kolákat nem ad, ezzel szemben a rengeteg főiskola csak úgy sutjja a proletárok ezreit. Mint látjuk tehát, a kulturpolitika is elhibázott.

A titkos társaságok és politikai szekták vezetnek ma effective a hindu népet. Csak a mohamedán lakosság és a csekély számú parzik mutatnak még némi türelmességet az angol uralom iránt, a hősnép egy része a munkáselem, azonban ezekben is a hindukhoz huz s a sokat ígérő, de semmit sem cselekvő angol hatalom által megcsalva érzi magát.

A Corriera, della Sera az indiai népek lázongását nagyremétnékn mondja s bár hézagos értesüléseknek van a nagy angol cenzura miatt a birtokában, kijelenti, hogy az eseményekből ítélve ez a nagy világháboru egy nemzetnek sem fog annyit használni, mint a hinduknak.

A bombay-i és kalkuttai hivatalos jelentések nemcsak a jelenben (ez a beállott viszonyok folytán érthető) de a multban is következetesen rejtegették az igazságot s Londonban még mindig nem a valódi beállításban látják a tényeket; közeledik azonban az idő — vagy talán már itt is van — amikor a Temse partján rettetenes családossal ebrednek a való tudatára s keszerű fogják elközötti ezt az ámitó politikát, mellyel lelkesmeretlen emberek Indiát s ugyancsak Angliát is eddigelé vezették.

Bengália felosztása olyan elkeseredést szült Indiában, melyet — ha még a legűdösebb reformokat is léptetné életbe — sohasem fog ott ennémitani az angol kormányzat. Az indiai sajtó dörögdelmes cikkeiben egyik vádat a másik után hozza fel az angol uralom ellen s nyíltan felszólítja a hindu népet, hogy ne késsen semmit, törje össze az angolok uralmát, hisz egyetlen nap elengedő erre!

(Folyt. köv.)

Ma jött meg x magyar városból a szállítmányuk.

Heten hoztunk vagy 200 K. árát. Tüzes magyar bort, Meszszina vérpiros gyümölcsöt, datolyáját, Magyar róna bádoga konzervált gyümölcsét. Spanyolföld szőlőjét, piros almát — török kenyerét s jó ég tudja még mindent! — Na meg egy kitűnő hegedű, had legyen világom, nóta, pezsgő, jókedv annyianom! barc után s ha késő éjjel — a félhold talán a török — fényes képevel bukkant a fedezékbe, megdöbbenve látja nagyon is hűlt helyünkét az elszört szalmán, megtalálta hennünkét a lóvészárk misztikus zergujajában, talán épen engem is, ami halált hordozó fegyveremmel készen várom a gyáva éjszaka kalozait, — vagy talán bágyadt fényével egy nagy hevenyszétt temető fölött örökdió, míg az utolsó bágyadt csillag is nyugvóra tér

Ki tudja, ki tudja. — Ma még piros élet s holnap?
Isten vele.

L. L.

Háborus apróságok.

Az oroszok vesztesége Orosz-Lengyelországban. Az Egyesült-Allamok pétervári nagykövetségének kérésére egy városi bizottság összeállította azokat a károkat, amelyeket Oroszország a múlt év végéig Orosz-Lengyelországban szenvedett. Eszerint a lengyel királyság összes területének hetvenöt százaléka, azaz 126.000 négyzetkilométer az elenséges hadseregek birtokában van. A háború végzetét a királyságnak egyetlen kormányzósa me kerülte el. Egész területükben sutítja, az a végezt Kális, Petrikó, Kielec, Rádóm, Suválki és Plock kormányzóságokat. Ezen kívül szenvedett a háború miatt a lomjai kormányzóság nagy kerülte, a városi kormányzósa meg kerülte, a városi kormányzósa meg kerülte és a kelmli kormányzósa meg kerülte. A háború által sújtott területek összesen tizenharmadát millió lakosa van. A pusztítás miatt az országnak leggazdagabb, legtermékenyebb és iparban legelőrehaladtabb részei szenvednek, amelyek népesség tekintetében csak Belgium, Hollandia, Anglia, Németország és Olaszország mögött vannak. A megszállott területeken levő huszoneg-hétezer falu közül körülbelül öt-ezeröt száz elpusztult, ezek közül ezer tűz által semmisült meg. A bizottság kilencvenhárom várost sorol fel, a mely a háború miatt sokat szenvedett. A gazdasági birtokok is nagyon szenvedtek és pedig első sorban az ágyuharcok miatt; ezt a kárt körülbelül ötven millió rubelre becsülik; az elpusztult ingóságok értéke ötvennyel millió rubel; az élelétlárbán, szarvasmarhában és lovakban szenvedett kárt körülbelül százegyven millió rubelre tehető. Sertésben és juhban a nagy és kisbirtokosok tizenöt millió rubel kárt szenvedtek. A gabonafélékben szenvedett veszteség százöt millió rubelre tehető. Az erdőekben okozott kárt harminckét millió rubelre becsülik.

A német hadikölcsön. Berlinből jelentik: A német birodalmi bank központi választmányának mai ülésén Havenstein elnök a következőket mondotta: A birodalmi bank legutóbbi hetei a második hadikölcsön bilyegét viselik magukon. Ez a kölcsön pénzügyi téren má-

sodszer mutatta meg a német nép erejét, nagyobb erőt, mint a milyent négy valaha fölmutatott, 9103 milliót jegyzett a német nép minden rétege, mert mindenkit az a közös érzés és akarat hat át, hogy a császárt és a hazát épp úgy mint vérével, vagyonával is szolgálja. S a milyen fényes volt a jegyzés, olyan fényes volt a befizetés is. Április 28-ig a kölcsönre 3368 milliót kellett volna befizetni, valóban 6751 milliót fizettek be, vagyis az egész kölcsön 74.16 százalékát. Ebből a hatalmas összegből mindössze 521.2 millió került ki a hadikölcsön-pénztárból. A hadikölcsön fényes sikere bizto; jele annak, hogy gazdasági helyzetünk és pénzpiacunk e súlyos háború alatt is egészséges és erős maradt. Az arany szaporodása a befizetett óriás összeg ellenére még egyre tart, márciusban 67 millióval és április első három hetében 24 millióval szaporodott.

A táborból hazaküldött pénz. A hadi ereg tagjaitól tábori postautalvány útján hazaküldött pénzeszegek márciusban ismét növekedtek. Márciusban 135.917 utalványon (a februári -99.618-al szemben) 13,643.932 koronát küldtek haza, míg februárban ez az összeg 11,042.854 korona volt. Egy-egy utalványon átlag 101 koronát küldtek a februári 111 koronával szemben. Mivel az átlag csökkent a hazaküldött összeg pedig növekedett, ebből arra lehet következtetni, hogy a tábori postautalvány egyre népszerűbb lesz.

HIREK.

— Dr. Klauz György — apát. A király dr. Klauz György székesgyházi érkanonoknak az Isten áldásával elnevezett címzetes apátságot adományozta. Dr. Klauz György királyi kitüntetése az egész egyházmegyében a legnagyobb örömet kelti, mert olyan egyházi férfiú ért a kitüntetés, ki arra munkás életével, széleskörű munkásságával méltán rászolgált.

— Főispánunk a kivándorlási bizottságban. A kivándorlásról szóló 1909. II. t. c. 32 §. alapján szervezett kivándorlási tanács ülészaka tartamára a főrendiház részéről gróf Széchenyi Viktor lesz az egyik tag.

— Szemle. Braun Oszkár altábornagy, kerületi parancsnok Székesfehérvárra érkezett s ma délelőtt szemlét tartott a harctérre induló menet-szakszokok felett.

— Újabb kukoricarekvirálás. A földművelésügyi miniszteriumban tegnapi tanácskozás volt, melyen a kukorica szigorú zárlatát és rekvirálását határozták el.

— Sebesültek halála. Király György, Horváth Ferenc és Bernáth Ferenc sebesült katonák a DV. ebédli hadifőrházában fektüdtek. Most a csurgói kórházba lettek áthelyezve s onnan levelet írtak a Fejérmegyei Naplónak, amelyben hála-ébédli hadifőrházában fektüdtek. A most a csurgói kórházba lettek áthelyezve s onnan levelet írtak a Fejérmegyei Naplónak, amelyben hála-ébédli hadifőrházában fektüdtek. Most a csurgói kórházba lettek áthelyezve s onnan levelet írtak a Fejérmegyei Naplónak, amelyben hála-ébédli hadifőrházában fektüdtek. Most a csurgói kórházba lettek áthelyezve s onnan levelet írtak a Fejérmegyei Naplónak, amelyben hála-ébédli hadifőrházában fektüdtek.

— Orosz fogságban. Bossoki János és Hollósi Gyula tánczi lakosok, a 17. honvéd gyalogrezred 6. tábori századának közvételei értesítették hozzátartozóikat, hogy orosz fogságba jutottak és teljesen egészségesek.

— Iskolaevzésár. Dr. Saára Gyula polgármester ma délután magához hivatta a felekezeti iskolák képviselőit, hogy az elemi iskolák f. hó 8-án való bezárásáról velük tanácskozzék.

— Háború reform a vonatokon. Szemmel láthatólag alakultunk át demokratikus országgá. A háború folyamata alatt az I. és II. osztályú személyszállító kocskik ülése nagyon is alkalmas lakóhelytől szolgálatnak a kiülése tífuszok nevezet Isten átka tovatérjesztőinek, az előidézőnek. A legmondosabb védekezési eszközök is elégtelenek arra, hogy az ilyen jól párnázott első és másodosztályú puha bársony és bőrüléseket tökéletesen megisztítani lehessen és éppen azért a nevezett kocskiosztályok üléseit fapadokkal fogják helyettesíteni s így az államasvutak I. osztályát, míg a háború tart, meg fogják szüntetni. A fennmaradó II. III. osztályok berendezése teljesen azonos lesz és az osztályok közötti különbség ez idő alatt csakis a menetdíjban fog megnyilvánulni. A tapasztalat azt mutatja, hogy a faülések és faburkolat kocskidezenficálása a lehető legkövetelmesebb s az utazó közönség nyugalma s egészségének megóvása céljából a legközelebbi időben életbe is lép ez a hasznos és demokratikus haladást jelentő reform.

— Miért olyan nagy a drágaság? Egyik német közszógen a kisbőr rém módon üti a dobót. Ugyan micsoda nagy esemény adhatta magát-e? Szórol szóra ezt hirdette: „a kocsmában van egy zsidó s egy tojásért ad 4 krajcárt, aki azonban kétförint árát hoz, az még kap 5 krajcárt ráadásul”. Vannak közszógek, amelyekben a hazalók megveszik a tréfi disznó-sónkat, szalonnát és oldalast. Üzleti szempontból úgy látszik vannak emberek, akik mások gyomrárt az mindenáron gazdagodni akarnak meg.

— Füstelen nap. Háry Mariska gyűjtőívén a füstelen napon 11:31 K. gyűlt össze. Az összeget a Fejérmegyei Naplónak küldte be, amely a Hadszegélyző Hivatalnak szolgáltatta át.

— Gyümölcsfeldolgozó gépek kölcsönzése. A földművelésügyi miniszter korrendeleiben hívta fel a törvényhatóságok figyelmét, hogy hajlandó olyan községeknek, amelyekben nagyobb gyümölcstermest várnak és a gyümölcsöt friss állapotban nem tudják értékesíteni, gyümölcsfeldolgozó gépeket kölcsönözni. E gyümölcsfeldolgozó gépeket 3—6 hétre bocsátja a községeknek rendelkezésükre, ha ez irányú kérvényeiket legalább 30 nappal előbb beértesztik és pontosan feltüntetik benne, hogy milyen gépekre van szükségük. A gépeknek használat után épségben való visszaküldésére a hatóságoknak kell garanciát vállalniok. Berospér és törköly lefőzésére azonban szeszfőzőgépeket nem bocsát a miniszter a „községek rendelkezésére”.

— A vak katonáknak. Fischer Mátyas cséri-pusztai bérlő 10 K-t küldött a Fejérmegyei Naplónak a vak katonák számára.

— Kerékpárlépés. Varga István 69-es számúvő altsztr lyra-kerékpárját Kert-utca 45 szám alatti lakásáról állapít.

— Hát ez is lehet? A visszahódított Csernovitzban — mint a „Deutsche Volkszeitung” közli — szinte hihetetlen olcsó áron élnek az emberek. Egy vendéglő ebéd, amely áll: leves, marhahús, stült, főzelék, kenyér és egy pohár sörből, — egy koronába kerül, egy tojás két fillér, egy tyuk 70 fillér. — Milyenek ezekhez képest a mi áraink?

— Rövid hírek. **Katonatemetés.** Bucik Károly a 12. honvéd gy. e. gyalogosa, al-máskamarási lakos a harctéren kapott betegsége következtében elhunyt. Temetése f. hó 6-án d. u. 2 óraker lesz a Szent György kórház halottasházából.

Földkönyvság. Fischer Mátyas cséri-pusztai bérlő 10 K-t adományozott a cséri-pusztai szorgalmas tanuló jutalmazására.

— A rokkant és vak katonák javára mult hó 25-én rendezett orgona hangverseny 820 koronát juttatott el. Ez alkalommal felüljiztek: 50 koronát: Grünfeld Jakab, Wertheim Armin, 40 koronát: Gr. Széchenyi Viktor, 58 K. Dr. Saára Gyula, dr. Steiner Jákó, 20—20 K. Klein Lajos, dr. P. t. K. Armon, 16—16 K. Deák Dávid, 10 K. Kohn Adolf, dr. Löwy Károly, Rosenzweig László, Wertheim Pál 6—6 koronát Hoffmann Lajos Wiener Armin 5 K. Baranay Lajos, Takács Jákó, dr. Szigeti Hajduska Gyuláné, 4—4 K. Braun Lajos, dr. Lukács Gyula, Grünfeld Adolf, Weisz Miksa, 3—3 K. Fráter Izidor, Pető Miksa, dr. Garber, dr. Székely Nándor, dr. Löwy Márk, N. N. 2—2 koronát Márton Jakab, Révész Mihály, 1—1 K. Bruzst Armin, Klein József N. N. N. N.

Szardán és csültörtökön

1700 méteres filmszenczió.

A magyar filmipar diadala.

Tóth Ede népszimnűve

A TOLONC.

Népszimnű 4 felvonásban.

Filmre alkalmazta:

JANOVICS JENŐ
a kolozsvári Nemzeti Színház igazgatója.

Főszereplők Jászai Mari,
Berky Lili.

2 pótkép.

FÜMELI kávébehozatal
SZÉKESFEHÉRVÁR
 ... (BARÁTOK ÉPÜLETE) ...
 Pörkölt kávéveverékei utol-
 érhetetlenek! Saját villamos
 kávéanyagpörköldé! Telefon 250.

A kyburgi kísértet.

Regény a német lovagkor
TITKOS-VÉRTÖRVÉNSZEKENEK
 korából.
 A Fejérmegyei Napló számára Dörte A.
 nyomán írta Diabolo.

(124)

A nap már alkonyat felé hajolt, piros korongja már elérte a földet. A wevelsburgi váron a szövetség-
 ges hadak zászlaja lengett, udvár-
 n kimerült katonaság vígan po-
 harazott s közbe uraik "vitézségét"
 dicsérték a hadfiak, kik a közép-
 kor hűségével szolgálták kenyér-
 adójukat.

A felső várban a lovagok gyül-
 tek össze és a nagyterem zsúfolás-
 sig megtelt már és még folyton
 jönnék. Büszkén lépked mindegyik
 mögött az apród és vízi a kar-
 dot, pajzsot, vagy sisakot. Az or-
 szág dísz-virága van itt, ősi csá-
 ládok hatalmas sarjai, egy-egy kis
 ország birtokosa, korlátlan ura
 mindegyik. Akik a császár nevében
 jöttek a szécsi udvarból, hol je-
 lenleg a császár tartózkodik, szinte
 irigykedve nézik a grófokat, kiknél
 legfőbb az ő pompájuk nagyobb,
 de hatalmuk, sulyuk, tekintélyük
 azokéval össze sem hasonlítható.

A nagyteremben emelvény állott,
 melyre most felláll Walderni Mar.

— Von der Lohe lovag érdeme,
 hogy az ország valamennyi lovag-
 ját egy szent ék érdekében egy
 táborba lehet tömöríteni. Sőt éj-
 jel gyűlték össze először, az óva-
 tosság parancsolta ezt így, de kint
 a harcezőn merészen feltűnő sze-
 neivel harcolt már mindenki. Az
 ősi lovagi erények győztek! Le-
 győzték az álnokságot, felszaba-
 ditották rabságából az erényt. A
 becsület bátran élhet újra szent
 hazánkban, nem kell igrig szemek
 átokverésétől félnie. Isten mellet-
 tünk volt s midőn itt nyíltan ki-
 mondhatjuk, hogy a Vehme meg-
 halt, meg kell azt is mondanunk,
 hogy azért halt meg, mert legyőzte
 a hit, az Isten- és emberszeretet,
 mely a lovasgás pajzsán új fény-
 nyel felragyogott.

A haza hálás lesz és a késő
 utódok tisztelettel fogják azon
 nemzetségek nevét megörökíteni,
 melyek a szent ügyet életük koc-
 kázatásával is felkarolták. Az ú-
 tókor örülni fog és büszkélkedni;
 mi sajnós csak büszkélkedhetünk,
 mert örömmel elessét és hal-
 dokló bajtársaink emléke zavarja,
 kiket mint országloknak láttunk
 sorainkban küzdeni, hányan nem
 élnek azok közül már? És há-
 nyan azok sebéktől szenvednek és
 megváltásukat várják. Epen Ky-
 burgi Kunó lesz talán a legköze-
 lebbi, ki atyjához tér, miként maga
 mondta és szíveim összeszorul a
 fájdalomtól, ha erre gondolok. A
 Kyburgok hősi fájának utolsó sar-
 ja száll sirba. A hazának egy meg-
 hitt támasza dől ki vele. Nekem
 atya életemet s életemmel mind-
 ment megmentett, mit valaha bir-
 tam: családomat. Fia pedig hány-
 szor fogta fel kardjával a nekem
 szánt csapást és én sem az atyá-
 val sem a fiuval szemben hálás
 Jenni nem tudok.

(Folyt. köv.)

PÉNTEKEN,

május hó 7-én:

Tábori Kornél

a Pesti Napló haditudósítójá-
 nak személyes felolvasásával

**MAGYAROK A
 HÁBORUBAN.**

**Az Uránia darab mozgó-
 képei a következők:**

1. **A mi 17. es honvédeink.**

2. **Frigyes főherceg a fronton.**

3. **A máramarosi betörés.**

4. **A mi 30¹/₂ mozsaraink
 működésben.**

5. **A magyar hadipilóták fel-
 derítő szolgálatai.**

6. **EGY HADI KUTYA.**

7. **A Braganzai herceg a
 Maltai-rend vonatjával.**

**Asztali vörös- és aszúborok,
 valamint cognac- és likőr-félék.
 Kugler-sütemény és cukorka
 nagyválasztékban Gebauer Test-
 véreknél, Kossuth-u. 9. Tele-
 fon 340.**

— **Köhögés és rekedtség ellen**
 a legjobbnak bizonyult szer a dr.
 Störk-féle komprimált mellpasztilla.
 Egy doboz ára 50 fillér. **Kapható**
Szűts Róbert „Magyar Korona”,
gyógyszertárban. Székesfehérvár
Városházter.

SZÍNHÁZ.

A tolonc — utóljára. A teljes
 siker jegyében folyt le tegnap az
 Apollónus bemutatott Tóth Ede
 népszínműve, „A tolonc.” Az elő-
 adásokon megjelent közönségnek
 csak egy lehet a véleménye: az,
 hogy magyar filmben, magyar szí-
 nézreklőt ilyen kitűnő és szépen
 megrendezett darabot még nem
 látott. Szükségtelen a szereplők já-
 tékáról külön megemlékeznünk, hisz
 azokat mindnyájan ismerjük. E
 szenzációs filmet, mely külön is
 egy teljes előadást tölt be, egy szép
 tájkép, harctéri felvételek és kitűnő
 amerikai vigjáték egészíti ki, mely
 műsor teljes egészében ma látható
 utóljára.

Székhérvár szab. kir. város polgármestere.
 4971/1915. szám.

Hatósági hirdetmény.

A m. kir. földmivvelésügyi mi-
 niszter 20800 és 2108/1915. cin.
 számú rendelete alapján közhírré
 teszem a következőket:

A város területén fenti rendelet
 alapján újabb intézkedés minden
 kukorica zárlat alatt levőnek tesin-
 tendő és kivéve az országos gaz-
 dasági bizottság részére önkéntes
 bejelentés vagy rekvirálás folytán
 már előbb zár alá helyezett meny-
 nyiségeknek az országos gazdasági
 bizottság meghatalmazottjainak fel-
 hívásár: való elszállítást, semmiféle
 más címen a város területéről ten-
 gerit előzetes engedély nélkül el-
 szállítani nem szabad.

Ezen kormányre:delkezés alapján
 most zárlat alá helyezett készlet
 tulajdonosa köteles a készletet
 mindaddig megőrizni, ameddig az
 országos gazdasági bizottság a kész-
 letet tőle 3 hónapon belül át nem
 veszi, vagy amig a földmivvelésügyi
 miniszter a készletet zár. alól fel
 nem oldja.

Eddig az időig a birtokosnak a
 zár alá vett készletéről nem szabad
 rendelkeznie. Azonban a készlet
 tulajdonosa jogosult a készletből
 saját gazdasági és háztartási szük-
 ségletére annyit felhasználni, mint
 amennyinek felhasználása takerőkö-
 s eljárás mellett feltétlenül szükséges.

Ha azonban a birtokos azon
 időpontig, amig az összeírt kész-
 letiek átvétele, vagy feloldása felől
 a földmivvelésügyi miniszter elha-
 tározása megérkezik, saját háztar-
 tási és gazdasági szükségletére
 a most zárlat alá helyezett készlet
 10%-át meghaladó mennyiségét volna
 kénytelen igénybevenni és ha az a
 10%-ot meghaladó mennyiség 5
 métermázsánál több, a készlet
 birtokosa köteles erről a tén-
 cés részéről megbízott főjegyzőnél je-
 lentést tenni, aki alkalmas módon
 meggyőződést szerez arról, hogy
 a szükséglet tényleg fennő-
 g-e és nem történik-e visszaélés.

A kormányrendelet hángsúlyozza
 még, hogy az önkéntes bejelentés
 vagy rekvirálás folytán már előbb
 zárlat alatt levő készletekre feni
 rendelkezések nem vonatkoznak,
 tehát az önkéntes bejelentés, vagy
 rekvirálás folytán már előbb zárlat
 alá helyezett készletekből a kész-
 let birtokosa semmit sem vehet
 igénybe.

Felhívom a közönséget, hogy
 ezen renndelethez hazafias köteles-
 ségből szigoruan alkalmazkodják.
 Egyébként a renndelet megszegése
 súlyos kihágási büntetés alá esik.
 Székesfehérvárt, 1915. évi má-
 jus hó 3-án.

Dr. Kerekes Lajos
 főjegyző.

Dr. Saára Gyula
 polgármester.

Telefon 233. — Telefon 233.

Szerdán és csütörtökön
 május hó 5 és 6-án:

Tábori posta.

II. SOROZATA
(barbár németek.)
 Aktuális harctéri felvétel 2. felv.
 és

**ÉJSZAKA
 BORZALMAL.**

Szenzációs büntügyi dráma
 3 részben.

Fényes pótműsor.

Mindkét napon 2 előadás, este
 fél hét és 9 órakor.

Rendes helye ak.

APRÓHIRDETÉSEK.

Turner Imre kárpitos és díszítő
 műhelyét áthelyezte Szent István-u.
 3. szám alá. Kárpitos-munkákat ju-
 tányosan árban kifogástalan kivitel-
 ben készíti.

Gyalogági tisztai kardot keresek
 megvételre, lehet használt is. Az ár
 megjelölendő. Cim a kiadóban.

Egy jó házból való fitu pincér-
 tanulónak azonnal felvétetik. Rédei
 Vilmos vendégfős Székesfehérvár.

Temető sor 4. sz. alatti magános
 ház szabadkézből eladó. Tudakozni
 lehet Gáztelep-utca 9.

Háromszobas modern lakást ke-
 resek augusztus 1-re. Ajánlatok bér
 megjelölésével Komfort jellegre a
 kiadói hivatalba kéretnék.

2 szobás lakás villanyvilágítás-
 sal, előszobával augusztus 1-re ki-
 adó Királykut-utca 23. szám alatt.